

сліджень було визначення господарсько-цінних показників сортів квасолі звичайної овочевого напрямку. Завданням дослідження було виявлення сортових особливостей формування урожайності та якості бобів-лопаток квасолі у динаміці процесів росту, розвитку рослин і показників їхньої продуктивності.

Досліджували сорти квасолі звичайної, які рекомендовано вирощувати як спаржеві: вітчизняні – ‘Зіронька’ (контроль), ‘Докучаєвська’, ‘Шахиня’, а також іноземної селекції – ‘Крокет’, ‘Пайк’, ‘Богема’.

Сорти квасолі характеризувалися ранніми строками досягання бобів. Більш ранніми строками досягання бобів відзначилися сорти ‘Шахиня’ та ‘Богема’ з найкоротшою тривалістю фенологічних фаз і вегетаційним періодом 47-49 діб. Найбільш

придатними для овочевого напрямку виявилися сорти ‘Крокет’ і ‘Пайк’, з висотою прикріплення нижнього бобу 12,5-12,8 см з округлими в поперечному розрізі бобами, які відрізнялися повільним перезріванням їх у технічній стиглості.

У результаті підбору сортів квасолі звичайної виділено кращі французькі сорти ‘Крокет’ і ‘Пайк’ та вітчизняний ‘Зіронька’ з продуктивністю від 69,5 до 78,4 г з рослини, які характеризувались високою товарною урожайністю бобів у фазу технічної стиглості, яка становила 15,5-17,3 т/га. Цінними для отримання стиглого насіння є сорти ‘Шахиня’, ‘Пайк’, ‘Крокет’ завдяки дрібному світло забарвленому насінню та високій насінневі продуктивності з урожайністю стиглого насіння 2,3-2,5 т/га та масою 1000 насінин 320-370 г.

УДК 633.11:551.583

Божко Л.Ю.

Барсукова О.А., канд. геогр. наук, доценти
Одеський державний екологічний університет
E-mail: lena5933@ukr.net

АНАЛІЗ ВПЛИВУ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ В ПОЛІССІ ЗА СЦЕНАРІЄМ RCP 4.5

Урожайність ярого ячменю залежить від багатьох факторів, серед яких найважливішими є світло, тепло, волога, мінеральне живлення тощо. Зміни клімату, які особливо відчутні в останнє десятиліття, спричиняють зміну агрокліматичних умов вирощування ярого ячменю, які, в свою чергу, спричиняють зміну темпів розвитку культури, показників формування її продуктивності, яка значною мірою визначає рівень врожайності.

Метою роботи є визначення впливу змін клімату на агрокліматичні умови вирощування урожаю ярого ячменю за сценарієм RCP 4.5 в Поліссі. Аналіз тенденції впливу кліматичних змін виконано шляхом порівняння даних за кліматичним сценарієм та середніх багаторічних характеристик кліматичних та агрокліматичних показників за два періоди: 1986-2005 рр. (базовий період), 2021-2050 рр. (за сценарієм).

Сівба ярого ячменю починається за середніми багаторічними даними в кінці березня, за всіма сценаріями зміни клімату буде починатись дещо пізніше (на 11-14 днів).

Прихід ФАР за вегетаційний період ярого ячменю за середніми багаторічними даними складає 104 кДж/см². За сценарієм RCP4.5 очікується збільшення приходу ФАР у два перші сценарні періоди 2021 – 2030 та 2031 – 2040 р.р. (до 13-14% від середньої багаторічної величини). В

третій період (2041-2050 р.р.) ярий ячмінь буде отримувати майже однакову кількість ФАР (збільшиться на 4 % від середньої багаторічної). Це обумовить різницю в формуванні потенційної урожайності всієї сухої маси ярого ячменю (ПУ). При середніх багаторічних умовах вона складає 2654 г/м², в той час як протягом двох перших сценарних періодів вона буде становити 113-114% від середньої багаторічної. Для третього періоду вона знаходитиметься майже на рівні середньої багаторічної урожайності.

Середня за вегетаційний період температура повітря, яка становила 14,4°C, в сценарні періоди очікується близькою до середньої багаторічної (14,3-14,7°C).

За вегетаційний період ярого ячменю середня сума опадів складала 252 мм. За кліматичним сценарієм RCP4.5 очікується не значне зростання суми опадів за вегетаційний період ярого ячменю у два перші сценарні періоди на 5-6%. Для третього періоду вона зменшиться на 31% від середньої багаторічної і буде складати 174 мм.

Урожай ярого ячменю при його вологості 14% становить при середніх багаторічних умовах 35,7 ц/га. В агрометеорологічних умовах двох перших сценарних періодів він буде складати 18-19% від середнього багаторічного і очікується нижчим (до 5%) для третього періоду.